

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในปัจจุบันประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ซึ่งส่งผลกระทบต่อโดยตรงและโดยอ้อมต่อวิถีการดำรงชีพของประชาชนอย่างกว้างขวาง โดยรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 ได้มีการเร่งรัดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดบริการสาธารณะไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเร็ว ทั้งนี้เพื่อให้การบริหารงานและการให้บริการสาธารณะของรัฐเป็นไปด้วยความคล่องตัว มีประสิทธิภาพและสามารถสนองตอบต่อปัญหาและความต้องการของประชาชนได้ดียิ่งขึ้น การปกครองท้องถิ่นถือได้ว่าเป็นรากฐานของประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย จึงควรให้ความสำคัญกับการปกครองท้องถิ่น (น้ำทิพย์ สิงห์ตาทอง, 2545 : 2)

การปกครองที่สามารถนำประเทศสู่การปกครองแบบประชาธิปไตยตะวันตกของประเทศที่เพิ่งได้รับการปลดปล่อย จากอาณานิคมและสามารถฟื้นฟูประเทศจากความเสียหายภายหลังจากสงคราม ต่อมารูปแบบการปกครองดังกล่าวผสมผสานกับระบบราชการของ แมกซ์ เวเบอร์ อย่างไรก็ดีตาม รูปแบบการปกครองของแมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber) ยากที่นำไปประยุกต์ใช้และสานต่อ เนื่องจากการขยายตัวของระบบราชการทำให้ยากต่อการจัดการและขาดความยืดหยุ่นในการปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของโลก นอกจากนี้โครงสร้างของระบบราชการจะทำให้การปกครองบ้านเมืองขาดทั้งประสิทธิภาพ และประสิทธิผลแล้ว ยังก่อให้เกิดช่องทางการบิดเบือนการใช้อำนาจและการคอร์รัปชัน ในช่วงต้น พ.ศ. 2523 นักวิชาการส่วนใหญ่ต่างเห็นพ้องกันว่าแนวทางการบริหารภาครัฐที่เป็นอยู่ไม่สอดคล้องกับเศรษฐกิจและสังคมโลกที่ปรับเปลี่ยนตลอดเวลา และมีความจำเป็นต้องการปฏิรูปและปรับปรุงรูปแบบการปกครองใหม่ ในช่วงเวลาดังกล่าวมีองค์กรระหว่างประเทศที่สำคัญ ๆ เช่น ธนาคารโลก (World bank) และกองทุนนานาชาติได้เข้ามามีบทบาทในการสนับสนุน และพัฒนาแนวคิดเกี่ยวกับการปกครองที่ดี หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า “Good Governance” หรือ “ธรรมาภิบาล”

ธรรมาภิบาลเป็นแนวคิดที่ใช้ในสาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์โดยเป็นคำที่อยู่ร่วมกับประชาธิปไตย ประชาสังคม การมีส่วนร่วมของประชาชน สิทธิมนุษยชน และการพัฒนาที่ยั่งยืน อย่างไรก็ตามมีข้อสังเกตที่น่าสนใจประการหนึ่งเกี่ยวกับการมีธรรมาภิบาล คือ การมีรัฐบาลที่มาจากระบอบประชาธิปไตยไม่ได้หมายความว่าจะนำไปสู่การมีธรรมาภิบาลเสมอไป หากแต่

รัฐบาลประชาธิปไตยนั้นเป็นพื้นฐานที่ดีช่วยสนับสนุนให้นำไปสู่การมีธรรมาภิบาลได้งายขึ้น ทั้งนี้ การพัฒนาทางเศรษฐกิจที่จะได้ผลดีนั้นต้องมีการบริหารจัดการที่ดีทั้งทางด้านการเมืองและ เศรษฐกิจของผู้ปฏิบัติการในทุกระดับ และธนาคาร โลก ได้มีความเห็นไปในแนวเดียวกันที่ว่า การใช้ อำนาจทางการเมืองโดยสัมพันธ์กับการพัฒนาการทางด้านเศรษฐกิจให้มีความชอบธรรมและความ โปร่งใสในการปฏิบัติการจะเป็นตัวตัดสินว่าเป็นการบริหารจัดการนั้นดีหรือไม่(สถาบันพระปกเกล้า, 2544 : 9)

ปัจจุบันประเทศอื่นๆ ได้มีความตื่นตัวและให้ความสำคัญต่อการสร้างหลักธรรมาภิบาล หรือระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good Governance) เพื่อสร้างความแข็งแกร่ง ให้กับประเทศชาติของตน ในอันที่จะรองรับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกและภาวะวิกฤติได้อย่าง ทันเหตุการณ์ หรืออย่างน้อยที่สุดก็สามารถขึ้นหยัด ได้บนเวทีโลก เช่นเดียวกับประเทศอื่นๆ สำหรับ ประเทศไทยแนวคิดในการพัฒนาหลักธรรมาภิบาลหรือระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี มีการกล่าวถึงเป็นระยะในแวดวงนักวิชาการ ตั้งแต่ช่วงก่อนการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ซึ่งได้กล่าวถึงในแผนพัฒนาฯ ฉบับดังกล่าว จะอย่างไรก็ตาม แนวคิดดังกล่าวก็ยังไม่แพร่หลายนัก โดยมีเหตุผลสำคัญ 2 ประการ คือแนวคิดยังขาดความชัดเจน และคนส่วนใหญ่ยังไม่สนใจมากนักเมื่อประเทศไทยต้องประสบปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจทำให้รัฐบาล ให้ความสำคัญกับแนวคิดธรรมาภิบาลอย่างจริงจัง ได้มีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้าง ระบบบริหารบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 และประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2542 ระเบียบนี้มีผลบังคับใช้กับหน่วยงานของรัฐตั้งแต่วันที่ 11 สิงหาคม 2542 เป็นต้นมา โดยกำหนดให้ทุกหน่วยงานของรัฐ ดำเนินการบริหารจัดการ โดยยึดหลัก 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความ โปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า (ชนะศักดิ์ ยูวบูรณ์, 2543 : 34)

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นการปกครองรูปแบบๆ หนึ่งของการปกครองส่วนท้องถิ่นใน ระบบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นการปกครองตนเองและเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน ของประชาชน เพราะเป็นรูปแบบของการแสดงออกถึงซึ่งสิทธิเสรีภาพของประชาชนในการกำหนด แนวทางการดำเนินชีวิตของตนเอง และเป็นแนวทางสำคัญในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ประชาชน การจัดการปกครองตนเองในรูปของหน่วยการปกครองท้องถิ่นมีพันธกิจที่สำคัญ 3 อย่าง คือ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการที่จะปกครองตนเองของประชาชน การอำนวยความสะดวก ด้าน บริการกิจการสาธารณะพื้นฐานที่จำเป็นแก่ประชาชน และการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของท้องถิ่น (กรมการปกครอง, 2539 : 1)

นอกจากนี้พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กำหนดให้รัฐต้องกระจายอำนาจด้านการปกครองลงไปสู่ท้องถิ่นโดยถ่าย

โอนอำนาจหน้าที่และภารกิจจากราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ทั้งด้านจัดทำบริการสาธารณะ บุคลากรและงบประมาณ ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลได้รับงบประมาณปีหนึ่งเป็นจำนวนมาก เพื่อดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตามภารกิจและอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายให้ทำภายในท้องถิ่น ในขณะที่ระบบการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่เข้มแข็งพอทำให้การบริหางาน ขององค์การ ส่วนตำบลที่ผ่านมามีนักวิพากษ์วิจารณ์ด้านการบริหารองค์การอยู่เสมอ กระทรวงมหาดไทย ซึ่งมีภารกิจและนโยบายที่ชัดเจนในการสนับสนุนและเสริมสร้างความเข้มแข็ง ขององค์การปกครองส่วน ท้องถิ่นให้สามารถบริหารกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และการมีส่วนร่วมของ ประชาชนจึงมีแนวคิดให้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการ ทั้งนี้เพื่อให้องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นเป็นกลไกพัฒนาแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนและบริการสาธารณะแก่ประชาชนได้อย่าง มีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น, 2546)

ด้านการปกครองท้องถิ่นนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้ให้ ความสำคัญกับการกระจายอำนาจการปกครอง ไปสู่ท้องถิ่น กล่าวคือมาตรา 281 ได้บัญญัติไว้ว่า รัฐ จะต้องให้ความเป็นอิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักแห่งการปกครองตนเองตาม เจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลัก ในการจัดทำ บริการสาธารณะและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในพื้นที่ และท้องถิ่นใดมี ลักษณะที่จะปกครองตนเองได้ ย่อมมีสิทธิจัดตั้งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งนี้ตามที่กฎหมาย บัญญัติ และมาตรา 282 ได้มีการบัญญัติเกี่ยวกับการกำกับดูแลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ว่า รัฐต้องทำเท่าที่จำเป็นและมีหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่ชัดเจนสอดคล้อง และเหมาะสมกับ รูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยต้องเป็นไปเพื่อการคุ้มครอง ประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น หรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม และจะกระทบถึง สาระสำคัญแห่งหลักการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือนอกเหนือจาก ที่กฎหมายบัญญัติไว้มิได้

ในขณะเดียวกัน กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ได้ส่งเสริมให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล โดยได้กำหนดเกณฑ์ และรางวัลการบริหารจัดการที่ดีให้กับองค์กรส่วนท้องถิ่นเป็นประจำทุกปี เพื่อมุ่งหวังให้องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับสามารถปฏิบัติภารกิจต่างๆ ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด มีประสิทธิภาพ และมีการบริหารจัดการที่ดี สามารถพึ่งตนเองได้ระยะยาวและเป็นที่ยอมรับของ สังคมทั่วไป องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านคู อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม ได้คะแนนด้าน การบริหารจัดการ 145 คะแนนจากคะแนนเต็ม 165 คะแนนเป็นลำดับที่ 85 จากจำนวน 129 แห่ง ขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้งจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบล บ้านคูมีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับที่ต่ำ และต่อมามีปี 2554 องค์การบริหาร

ส่วนตำบลบ้านดู่ ได้มีการปรับปรุงการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 ด้าน คณะบุคคลที่น่าจะให้ความคิดเห็นได้ดีคือ คณะกรรมการหมู่บ้าน ทั้งนี้เพราะคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นตัวแทนของประชาชนและเป็นผู้ที่ประสานงานและติดตามการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างใกล้ชิด

ดังนั้นจึงน่าสนใจวิจัยการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อำเภอขงสิสุราช จังหวัดมหาสารคาม เพื่อนำข้อเสนอแนะเป็นแนวทางในการพิจารณาและปรับปรุง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสน อำเภอขงสิสุราช จังหวัดมหาสารคามต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความเป็นนักบริหารมืออาชีพของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอขงสิสุราช จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาระดับธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอขงสิสุราช จังหวัดมหาสารคาม
3. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร ส่วนตำบล ในเขตอำเภอขงสิสุราชจังหวัดมหาสารคาม จำแนกตาม ขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นนักบริหารมืออาชีพของนายกองค์การบริหาร ส่วนตำบลกับธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอขงสิสุราช จังหวัดมหาสารคาม
5. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร ส่วนตำบล ในเขตอำเภอขงสิสุราช จังหวัดมหาสารคาม

สมมติฐานการวิจัย

1. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอขงสิสุราช จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับปานกลาง
2. ความเป็นนักบริหารมืออาชีพของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอขงสิสุราช จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับปานกลาง
3. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร ส่วนตำบล ในเขตอำเภอขงสิสุราชจังหวัดมหาสารคาม จำแนกตาม ขนาดขององค์การ บริหารส่วนตำบล มีความแตกต่างกัน

4. ความป็นนักบริหารมืออาชีพของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีความสัมพันธ์กับ
 ธรรมชาติบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภออย่างสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

องค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภออย่างสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 7
 แห่ง ประกอบด้วย

- 1.1 องค์การบริหารส่วนตำบลอย่างสีสุราช
- 1.2 องค์การบริหารส่วนตำบลนาฏ
- 1.3 องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านคู
- 1.4 องค์การบริหารส่วนตำบลคงเมือง
- 1.5 องค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียน
- 1.6 องค์การบริหารส่วนตำบลแวงคง
- 1.7 องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวสันต

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1.1 ประชากร ได้แก่ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภออย่างสีสุ
 ราช จังหวัดมหาสารคาม 7 แห่ง ประกอบด้วย ผู้บริหาร ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และพนักงานจ้าง
 จำนวน 227 คน (ที่ทำการท้องถิ่นอำเภออย่างสีสุราช, 2555 : 3)

2.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภออย่างสีสุ
 ราช ประกอบด้วยผู้บริหาร ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และพนักงานจ้าง ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง
 แบบโควต้า (Quata)

1) ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งละ	3 คน
2) หัวหน้าส่วนราชการองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งละ	5 คน
3) ตัวแทนพนักงานงานองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งละ	5 คน
4) ตัวแทนพนักงานจ้างหรือลูกจ้างประจำ แห่งละ	5 คน

ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างรวม 126 คน

ระยะเวลาในการวิจัย

ตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ - 31 เมษายน 2556

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. **ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)** คือ คุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งเป็น

- 1.1 ความเป็นนักบริหารมืออาชีพของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
- 1.2 ขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล แบ่งเป็น 2 ขนาด ได้แก่ ขนาดเล็ก มีจำนวนหมู่บ้านที่ต้องรับผิดชอบไม่เกิน 12 หมู่บ้าน และ ขนาดใหญ่ มีจำนวนที่ต้องรับผิดชอบตั้งแต่ 13 หมู่บ้านขึ้นไป

2. **ตัวแปรตาม (Dependent Variables)** คือ ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 6 ประการ คือ

- 2.1 หลักนิติธรรม (Rule of Law)
- 2.2 หลักคุณธรรม (Virtues)
- 2.3 หลักความโปร่งใส (Transparency)
- 2.4 หลักการมีส่วนร่วม (Participation)
- 2.5 หลักความรับผิดชอบ (Accountability)
- 2.6 หลักความคุ้มค่า (Effectiveness)

(ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี, พ.ศ. 2542)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **องค์การบริหารส่วนตำบล** หมายถึง องค์การปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึงองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม

2. **การบริหารงาน** หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลต้องทำงานร่วมกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ การนำเอาทรัพยากรการบริหารต่าง ๆ มาประกอบตามกระบวนการบริหาร วิธีการปฏิบัติ การจัดหากำลังคน งบประมาณที่จะสนับสนุนให้การดำเนินกิจกรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ภายใต้กรอบกฎเกณฑ์ ทฤษฎี และเทคนิคการบริหารต่าง ๆ ที่เชื่อถือได้ ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง ปัจจัยที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม

3.ขนาดองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นๆ มีจำนวนหมู่บ้านมากน้อยเท่าใด ในเขตรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ตนเองรับผิดชอบ หลักเกณฑ์การแบ่งขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้ยึดเอาจำนวนงบประมาณรัฐจัดสรรให้ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วรัฐจัดสรรงบประมาณให้ตามจำนวนประชากรที่รับผิดชอบและจำนวนหมู่บ้านที่รับผิดชอบดังนั้นเพื่อให้งานวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนั้นผู้วิจัยจึงยึดเอาจำนวนหมู่บ้านเป็นเกณฑ์ในการกำหนด ดังนี้

3.1. องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีจำนวนหมู่บ้านที่ต้องรับผิดชอบไม่เกิน 12 หมู่บ้าน

3.2. องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่ หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีจำนวนหมู่บ้านที่ต้องรับผิดชอบตั้งแต่ 13 หมู่บ้านขึ้นไป

4.ความเป็นนักบริหารมืออาชีพ หมายถึง การเป็นนักบริหารมืออาชีพจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในศาสตร์ของวิชาชีพ และจรรยาบรรณวิชาชีพเป็นอย่างดีมีความสามารถในการประกอบวิชาชีพจนมีความชำนาญการหรือเชี่ยวชาญในวิชาชีพมีผลงานเป็นที่ประจักษ์เป็นที่ยอมรับของผู้ที่ประกอบวิชาชีพด้วยกัน และผู้รับบริการ นอกจากนี้จะเป็นผู้ที่ประพฤติ ปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพอย่างเคร่งครัดเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ประกอบ วิชาชีพด้วยกัน

5.หลักธรรมาภิบาลหรือการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) หมายถึง การปกครองที่ดี เหมาะสมและเป็นธรรมที่ใช้ในการธำรงรักษาบ้านเมือง และสังคมเป็นการบริหารจัดการที่จะทำให้งานสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึงหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกู่ อำเภอขามเฒ่าสุราษฎร์ จังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วยหลักสำคัญ 6 ประการ ดังนี้

5.1. หลักนิติธรรม หมายถึง การตรากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรมเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นเป็นที่ยอมรับ ประชาชนมีส่วนร่วมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับเหล่านั้น

5.2. หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม เป็นแบบอย่างแก่ประชาชน มีความซื่อสัตย์สุจริต จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มาทำงานตรงต่อเวลา ให้บริการประชาชนด้วยความเสมอภาค ถูกต้องตรงไปตรงมา ยึดหลักผลประโยชน์ส่วนรวมความถูกต้องเป็นธรรม มีมนุษยสัมพันธ์ มีความสุภาพอ่อนโยน มีไมตรีจิตพร้อมให้บริการ

5.3. หลักความโปร่งใส หมายถึง การเปิดเผยผลการดำเนินงาน กิจกรรมต่าง ๆ ต่อสาธารณะ โดยมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันเปิดเผยหลักเกณฑ์

และวิธีการปฏิบัติงานเพื่อให้ทราบข้อมูล การปรับปรุงกลไกการปฏิบัติงาน วิธีการทำงานให้มีความโปร่งใส เปิดโอกาสให้ประชาชนติดตามตรวจสอบความถูกต้องของแผนงาน, โครงการ และการใช้งบประมาณ การจัดสรรงบประมาณเป็นไปโดยเปิดเผยเป็นธรรมและชัดเจน

5.4. **หลักความมีส่วนร่วม** หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องที่สำคัญที่มีผลกระทบต่อชุมชน เจ้าหน้าที่ที่มีอิสระในความคิด สามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะผู้บริหารได้ การรับฟังและนำเสนอข้อเสนอแนะ ข้อเสนอแนะของประชาชนมาดำเนินการอย่างรวดเร็วและเต็มความสามารถ ประชาชนเข้าร่วมวางแผนรับรู้ทุกขั้นตอน ตั้งแต่การเสนอปัญหาจนถึงการประเมินผล ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ และการบริหารงาน

5.5. **หลักความรับผิดชอบ** หมายถึง การนำโครงการ กิจกรรม หรือแผนงานที่แถลงไว้มาดำเนินการให้เห็นเป็นรูปธรรมตามที่ได้กำหนดไว้ รับผิดชอบต่อผลกระทบที่มาจากการบริหารงาน การบริหารงานเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ทันเวลาที่ เจ้าหน้าที่มีความรับผิดชอบต่อการทำงาน ใส่ใจต่อปัญหาที่เกิดขึ้นและพร้อมที่จะแก้ไข การเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และกล้าหาญที่จะยอมรับผลจากการบริหารงานของตน

5.6. **หลักความคุ้มค่า** หมายถึง การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด การจัดสรรตำแหน่งบุคลากรมีความเหมาะสมและความชำนาญเฉพาะด้านในการปฏิบัติหน้าที่ การจัดสรรวัสดุอุปกรณ์อย่างเหมาะสมกับภารกิจ การปฏิบัติงานมีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ มีการพัฒนาการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้การปฏิบัติงานรวดเร็วทันสมัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม และพื้นที่อื่นๆ ที่มีความสนใจ และมีบริบทใกล้เคียงกันสามารถนำผลของการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน เพื่อให้การบริหารจัดการหน่วยงานของตน บรรลุวัตถุประสงค์ และมีประสิทธิภาพ ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์กับทุกฝ่ายในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลต่อไป